בעזרת השם

שערי שלום

עלון שבועי לעילוי נשמת שלום טוויל הכהן בן בתיה ז"ל

פרשת וישלח | י"ח כסלו תשפ"ז | **עלון 1361**

נקודה פנימית

חי בחסד

יש אנשים שמשתמשים בביטוי "חי בסרט".

מה הכוונה?

יש מציאות, זה אמיתי, ויש סרט, זה דמיוני, זה לא אמיתי. מי שמנותק מהמציאות קוראים לו "חי בסרט".

רק שאנחנו מדברים על "**חי בחסד**".

מה הכוונה?

כל אחד מאתנו חי בחסד ה', אף אחד מאתנו לא זכאי על פי דין לכלום.

ה' עושה לנו טובה, שום דבר לא מובן מאליו, ולשום דבר אנו לא זכאים בדין.

אתה חי, אתה בריא, אתה נשוי, יש לך ילדים, יש לך פרנסה, יש לך בית (גם בשכירות), כל אלה מתנות שלא מגיעות לך מן הדין אלא בחסד גמור.

אז אנו ממש חיים בחסד. חסד גמור.

אז קודם כל לדעת להכיר טובה.

כהמשך ישיר לכך, להתאמץ לעשות את רצון ה', כאותו משל לאבא שמביא טבלת שוקולד לבן שלו הקטן, ואח"כ מבקש ממנו לתת לו קוביה אחת. אם הבן מסרב, זה סימן שהוא ממש לא הבין את הסיטואציה, אחי, הכל של אבא, הוא הביא לך, מה בסך הכל הוא ביקש? שתביא לו קוביה (משלו!).

שלא נהיה כמו הילד הזה, ה' נתן לנו חיים, שנדע לנצל אותם לטובה, לתורה, למצוות, לחסדים, לעשות נחת רוח לבורא יתברך.

ודבר שני לא להיות חצופים כלפי ה'. אפשר להתפלל, אפשר לבקש, אך אסור לדרוש, אסור לתבוע. מי שתובע מעורר עליו דינים.

יהי רצון שנדע להכיר טובה, ולפנות בענוה.

על הפרשה

"וַיְקַוֵּם וַיַּעֲבֵרֵם אֶת הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת אֲשֶׁר לוֹ". [בראשית לב, כד]

קורע או לא קורע?

איך יעקב אבינו העביר את משפחתו?

רש"י כתב בשם חז"ל [בראשית רבה וישלח עו, ט] "**עשה עצמו כגשר, נוטל מכאן ומניח כאן**".

וכאן יש לשאול, הרי על הפסוק "**כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה**" [בראשית לב, יא] דרשו רבותינו (הובא ברש"י) "...**נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן**".

אז אני לא מבין, אם ראינו שיעקב אבינו מסוגל לקרוע את הירדן במקלו, היה עדיף שיקרע להם גם את היבוק, ויעברו כמו בני מלכים, אז מדוע כאן הוא צריך לטרוח ולהעבירם בידו?

ונראה לומר בס"ד, שיעקב אבינו ע"ה בא ללמד אותנו שאין סומכים על הנס. כמו שאמרו חז"ל [תענית כ, ב] "אמר רבי ינאי: **לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר עושין לי נס, שמא אין עושין לו נס, ואם תימצי לומר עושין לו נס - מנכין לו מזכיותיו**. אמר רב חנן: מאי קרא - דכתיב **קטנתי מכל החסדים ומכל האמת**". צא וראה שהלימוד הוא מיעקב אבינו בעצמו.

אמנם הגמרא מביאה מחלוקת בין אביי לרבא אם מותר לסמוך על הנס, ודעת אביי שמותר לסמוך על הנס, אל רבא חולק עליו, והלכה כרבא, וכך היא הדעה הרווחת בגמרא ובפוסקים.

בפרט לא סומכים על הנס במקום שמצוי היזק. כך לומדת הגמרא [קידושין לט, ב] משמואל הנביא, שלמרות שה' ציוה עליו למשוח את דוד למלך, אמר לה' "**איך אלך ושמע שאול והרגני**". ואף כאן, למרות שה' ציוה על יעקב לחזור לארץ מולדתו, עדיין המקום בחזקת סכנה ואין סומכין על הנס.

אלא שאם כן חוזרת השאלה להליכתו לחרן, איך הרשה לעצמו לסמוך על הנס ולעבור את הירדן במקלו?

ואולי "**אין דנים אפשר משאי אפשר**", כלומר עקרונית אין סומכין על הנס כל עוד יש פתרון, וכאן היתה לו יכולת לעבור, למרות שזה מאמץ, ושם היה עני וחלש מהמפגש עם אליפז והיה חייב להסתייע בנס.

גדולי הצדיקים לא הטריחו את בוראם לעשות ניסים, אלא אם היה זה ציווי מפורש מאת ה', או שהיה זה להגדיל כבוד שמים, או בלית ברירה. כאותו מעשה ברבי יוסי דמן יוקרת [תענית כד, א], שבנו עשה נס ואמר לתאנה שתוציא פירות כדי להאכיל את פועלי אביו, וכשהגיע אביו אמר לו בני, אתה הטרחת את קונך להוציא תאנה פירותיה שלא בזמנה - יאסף שלא בזמנו.

ניסים זה לא פשוט כמו שזה נראה, ובפרט שהצדיק לא יעשה נס לצורך עצמו. מצינו רבים מגדולי ישראל שעשו ניסים למשל לפקוד עקרות, ואת עצמם לא פקדו. למה? אם יש לך יכולת, אז אתה הראשון, אלא החילוק כי כאן יש לי נגיעה, ובזה לא רצו להטריח את ה'.

ואולי דוקא בגלל שיעקב יודע שהוא עומד להיפגש עם אביו, שזו אחת הסכנות הגדולות בחייו, ויעקב אכן חושש מאד, כמו שכתוב (בראשית לב, ח) "**וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ**". יעקב יודע ששם הוא יהיה זקוק לנס כדי להינצל וכדי להציל את משפחתו, ולכן לא רוצה "לבזבז" נס לחינם.

ה' יכול לעשות אין סוף ניסים, אך הצדיקים לא מחשיבים עצמם, ולכן לא רוצים להטריח.

תורת החיד"א

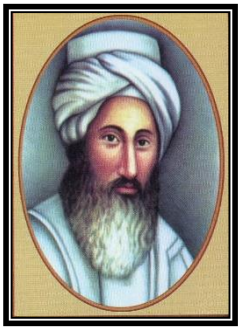

<u>צלפחד</u> מעשה בחסיד אחד שנפרצה לו פרצה בתוך שדהו ונמלך עליה לגודרה ונזכר ששבת היה ונמנע אותו חסיד ולא גדרה ונעשה לו נס ועלתה בו צלף וממנה היתה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו [שבת קן]**. והחסיד היה צלפחד שחילל שבת והוא היה המקושש ונתקן על ידי החסיד הזה ובא לידי נסיון ונתגבר על יצרו ושמר את השבת ומקודם מת על חילול שבת ועתה ע"י זה היה לו פרנסתו שלא יהא עני חשוב כמת**, ואילן צלף רמוז בשמו צלפחד. [לקוט ראובני פי שלח משם ס' עמק המלך ע"ש באורך [דבש לפי צ, כד]

ד, ה לֹא יִגַּע בְּגִיגִית שֶׁכָּר, שֶׁמִּשְׁמוּשׁ הַיָּד מַפְסִיד הַשֶּׂכָר.

להערות ותגובות או כדי להצטרף לרשימת התפוצה ניתן ליצור קשר **מייל** elul1970@gmail.com

ילקוט יוסף

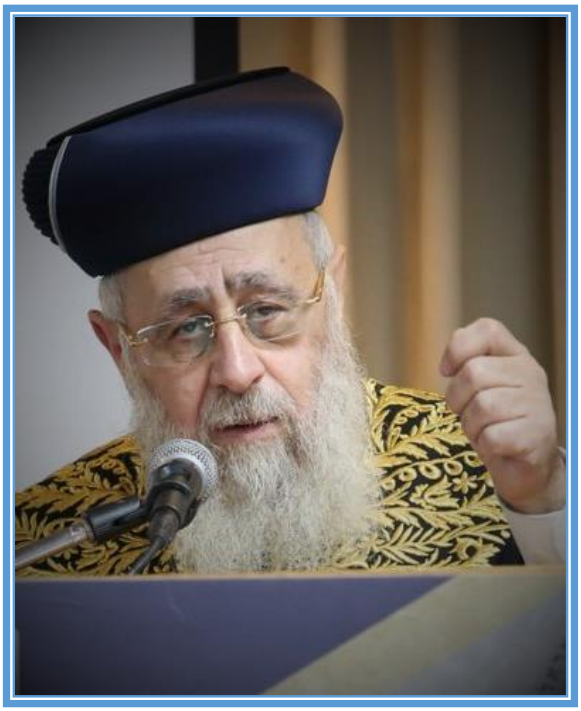

סימן תרעא - סדר הדלקת נר חנוכה ומקום הנחתו

טז. **כלי הניקח מעכו"ם להדליק בו נר חנוכה אינו צריך טבילה, שדוקא כלי סעודה צריכים טבילה** [ודלא כמי שחשב לומר שיש בזה משום הקריבהו נא לפחתך, שהרי אין כאן מיאוס בכלי כלל].

יח. **מצות הנחת נרות חנוכה, היא בתוך עשרה טפחים** (כ 80 סנטימטר) **מקרקע הדירה**. ואם הניחם למעלה מעשרה טפחים יצא. **ויש להניחם למעלה מג' טפחים**, ואם השלהבת של נר השעוה שהודלק למצות החנוכה הוא למעלה משלשה טפחים, אף על פי שגוף הנר הוא למטה מג' טפחים, שפיר דמי, **שהעיקר הוא השלהבת**.

יט. **אין להדליק נר חנוכה המונח למעלה מעשרים אמה מקרקע הדירה**. (כל אמה 48 סנטימטר - 60. 9 מטר) **ואם עבר והדליק** למעלה מעשרים אמה, **לא יצא אף בדיעבד**. וצריך לכבות את החנוכיה ולהניחה במקום הכשר ויחזור וידליקנה, אך לא יברך שנית. [דעת רבינו יואל שכיום שמדליקים בפנים אפילו למעלה מכ' אמה כשרה, ואף דלא קי"ל הכי לדינא, מ"מ לענין ברכה סב"ל]. **והכל תלוי בשלהבת של הנרות, ואין משגיחין באורך הנרות בזה**.

כ. **הדר בעלייה, מצוה שיניח נרות חנוכה בחלון או במרפסת**, או בגזוזטרא הסמוכה לרשות הרבים, כדי לקיים פרסומי ניסא [והיינו **אפי' החלון למעלה מי' טפחים מקרקע הדירה**]. **וטוב להניח נרות החנוכה בתוך פנס של זכוכית ולהעמידם במרפסת**, כדי שייראו לעוברים ושבים שברשות הרבים. **ואם הוא גר בקומה שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה, יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים**, הואיל ואין בזה היכר כל כך לבני רשות הרבים.

כא. **מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח משמאל הנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין, ונרות חנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא, הרי הוא מוקף במצוות**. וביחוד כשנכנס בטלית קטן מצוייצת כהלכתה, אשר עליו יכון מה שאמרו: "**והחוט המשולש לא במהרה ינתק**".

כב. יש אומרים **שבזמן הזה שאין סכנה להדליק נר חנוכה בחוץ, צריכים להדליק נר חנוכה בחוץ**, ויש אומרים **שגם בזמן הזה אפשר להדליק נר חנוכה בבית**, דהואיל ונהגו להסתפק בפרסום הנס לבני ביתו, יכולים להשאר במנהגם, **וכן נהגו גדולים וגם טובים**. ומכל מקום **מי שיכול להניחה מבחוץ, מניחה מבחוץ, ואם לאו על פתחו מבפנים**.

[האו"ז (סי' שכג אות ב) **תמה על המנהג בזה"ז שאין סכנה מדוע אין מדליקים נרות חנוכה ברשות הרבים**. ובעל הדברות (דקי"ד רע"ד) כתב, **שאחר שנהגו כן אחר הסכנה נשארו במנהגם. ומ"מ מי שיכול להניחה מבחוץ, מניחה מבחוץ**, ואם לאו על פתחו... ובשו"ת ישכיל עבדי ח"ז (חאו"ח סי' מו), נשאל אודות מה שאומרים בשם הרב מבריסק, **שבזה"ז המדליק בפנים הרי הוא כמברך ברכות לבטלה, וכתב, שחלילה לומר כן, כי אף שכיום בארי"י אין סכנה, אין אנו בטוחים שהמצב הזה יימשך בכל הזמנים**, ולכן אנו משאירים המנהג כאשר הוא, שעכ"פ הסיבה קיימת בשאר תפוצות ישראל הפזורים בין האומות וכו'. ובערוה"ש (סי' תרעא סכ"ד) **כתב להצדיק את המנהג שלנו מפני שבחנוכה מצויים רוחות שא"א להעמיד החנוכה בחוץ, ולא הטריחו חכמים להסגיר בזכוכית**. ע"ש. ואמנם בשאילת יעב"ץ ח"א (סי' קמט) כתב, שנכון להדר להדליק מבחוץ, וידליקם בעששית, שמסתמא כן עשו גם בימי חז"ל. והא דחזינן לרבנן קשישאי שלא נהגו כן, זהו מפני ההוצאה המרובה. גם בשבט הלוי ח"ז (סי' פד) **כתב, שאין להרעיש על מה שלא נהגו בזה"ז בירושלים להניח נרות החנוכה מבחוץ, כי כבר נהגו להדליק בביהכ"נ, ומתקיים שם פרסום הנס ברבים**. ויש לצרף מ"ש בד"מ (אות ט), **שנוהגים להדליקה בפתח מבפנים משום דשכיחי גנבים**. וכ"כ רבינו ירוחם (דף סא ב). וכיו"ב כתב בסדר רע"ג ח"ב (דף פה ב), **שאם נשבה הרוח או שפוחד מפני לסטים מניחה על שלחנו ודיו**. וכ"כ רבינו פרחיה (שבת כא ב) בשם רב האי גאון, **שאם יש רוח, שאם מניחה בחוץ או בחלון, היא מתכבה לאלתר, כשעת הסכנה דמיא**].